

NOVA PRAVA

jska knjižnica
Strosmajerjeva ul. 1

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Gradišče 7, levo. — Telefon št. 77. — Naročnina 3 din. na mesec. — Posamezna številka stane 75 para. — po dogovoru. — Rokopisov ne vračamo. — Poština plačana v gotovini.

Klerikalna „Zveza delovnega ljudstva“

13 klerikalcev, 3 komunisti, 5 socialnih demokratov na prvih mestih liste.

„Ubogi naš kmet, ubogi delavec, če bo še enkrat sedel na klerikalni lim, ki je podoben medu, v resnici pa ni nič drugega, kakor lim za muhe, ki na njem žalostno poginejo.“ („Rdeči Prapor“ 30.10. 1920.)

Tako je mislilo in pisalo Lemež — Fabjančičevo glasilo „Rdeči Prapor“ 1920 o klerikalcih, s katerimi so se brez potrebe zvezali komunistični — voditelji: Lemež, Fabjančič in drugi.

„Klerikalna politika je danes vsakemu jasna. To je falotska politika brez načel, brez poštenja. Klerikalna vlada naj gre, zakaj ona je kriva vsega zla sedajnosti. To je tista politika, kakor pred vojno, in njena žrtev je bila pred vojno, med vojno in danes — slovenski proletarijat.“ („Naprej“ 24. IV. 1920.)

Tako je mislilo in pisalo o klerikalni politiki glasilo Peričevih socialistov v l. 1920. Zdaj so se pa isti ljudje šli zvezat s klerikalci, da podpro „falotsko politiko brez načel in brez poštenja,“ katere žrtev naj bi bil slovenski proletarijat. Sodrugi, bič v roke in požnite te komedijante iz svoje srede! Potem si bomo lahko zaupali in enotna fronta delovnega ljudstva bo takoj vspostavljena.

Ljubljana, dne 14. nov. 1922.

»Jugoslovanska zajednica«, zvesta svojim načelom, ki jih je objavila v svojem volilnem oglasu, je sestavila komunalni program za mestno občino Ljubljansko, ki ga v nastopnem priobčujemo. Za udeležitev tega programa so prevzeli jamstvo in obvezo vsi kandidati »Jugoslovanske zajednice«. Program je v resnici velikopotezen in obsežen in bo pomenilo njegovo uresničenje velik socialen napredek za ljubljansko prebivalstvo. Može, ki so prevzeli odgovornost za izvedbo tega komunalnega programa pa so poroki, da sadoj socialnega dela v bodočem občinskem svetu ne bodo deležni le gotovi strankarji, ampak celokupno prebivalstvo, katerega koristim mora biti posvečeno delo bodočega občinskega sveta.

Komunalni program „Jugoslovanske zajednice“ za mestno občino Ljubljansko.

I. Splošne smernice.

Ljubljana bodi gospodarsko cvetoče mesto z vzglednimi socialnimi ustanovami v korist in blagostanje vseh občanov.

Hočemo, da bo Ljubljana kot ena izmed prestolic Jugoslavije najlažje izžarišče slovenske napredne kulture.

Pogoj za uspešno delo v občini je popolno uveljavljanje načela socialne pravičnosti in varstvo ekonomsko šibkejših občanov.

V občinski zastop ne spadajo brezplodne strankarske borbe, ampak predvsem pozitivno gospodarsko delo. Kolikor zadevajo občinsko zastopstvo politične prilike v državi in kolikor mora biti v teh vprašanjih vsaka občinska delavna večina enotnega naziranja, je ugotovljeno v progasu »Jugoslovanske zajednice« Ljubljanskim volilcem.

Ponovno pa naglašamo, da je zahteva po nedeljivi Sloveniji življenske važnosti za Ljubljano in da se bomo za uzakonjenje te zahteve borili z vsemi legalnimi sredstvi.

Odločno se izrekamo proti nedemokraciji in volilnemu redu in zahtevamo, da se uveljavi zopet čist proporc.

Izrekamo se za najširšo občinsko avtonomijo, ki omogoča svoboden gospodarski, socialni in kulturni razmah Ljubljani.

II. Prehrana.

Glavni vpliv na redno in ceneno prehrano pasivnih krajev, med katere spada tudi Slovenija, je danes odvisen predvsem od državne prehranjevalne politike. Vendar ne sme občina zamuditi nobene prilike, da z napravami in ukrepi, ki so izvršljivi v lastnem delokrogu, razvije največjo delavnost za odpravo draginje.

Tržno službo in kotrolo je reorganizirati in izpopolniti.

Mestna aprovizacija se naj udeležuje v vseh vrstah trgovine z življenskimi potrebščinami kot regulator cen in kakovosti blaga.

Brez odloga je zgraditi tržnice, novo klavnico s hladilnico in tovarno ledu.

Ustanoviti je ljudske kuhinje predvsem za tiste sloje in posameznike, katerim je odvzeta možnost voditi lastno gospodinjstvo.

III. Stanovanjska beda.

Občina naj izvede organizacijo za zgradbo malih stanovanj.

Iz davščine na luksurijsna stanovanja je amortizirati kredit za zgradbo mestnih stanovanjskih hiš v lastni režiji za delavce in nameščence.

Nov mestni stavbni red naj omili dosedanje pogoje za zgradbo stanovanjskih hiš.

IV. Šolstvo in skrbstvo za mladino.

Občinske ljudske šole je razširiti. V prvi vrsti mora dobiti severozapadni del Ljubljane deško in dekliško osemrazrednico. Mestni dekliški licej je poddržaviti.

Občina prevzame inicijativo za ustanovitev ljudskega vseučilišča.

Obrtno nadaljevalno šolstvo je vzdržavati v polnem obsegu.

Zaposliti je šolsko in obrtno mladino izven šole in delavnic na šolskih vrtovih, igriščih itd. Otroci, ki nimajo domače vzgoje in zaostala mladina bodi preskrbljena po dnevi v šolah, v mladinskih zavetiščih in zavodih.

Občina vodi akcije za brezplačno preskrbo obleke, obutve in učil revni mladini.

V. Ubožna preskrba.

Obubožane občane je dostojno preskrbeti do smrti. Potrebna je adaptacija in razširjenje ubožnic.

Ustanoviti je za domače posle poselsko zavarovalnico za starost in onemoglost.

Reorganizirati je razdeljevanje ubožnih podpor in voditi točen kataster vseh potreb.

Mestno zastavljalnico je urediti in voditi kot dobrodelen zavod.

Pri pogrebnem zavodu je treba upoštevati pri zaračunavanju pogrebnih stroškov siromašne plačnike.

VI. Ljudsko zdravstvo.

Spopolniti je stalno mestno zdravniško nadzorstvo v mestnih šolah, v mestnih podjetjih, v stanovanjih, na trgu, v prodajalnah in drugih javnih lokalih.

Ustanoviti je zdravniški ambulatorij v večjem obsegu in mestno lekarno. Brezplačno zdravniška pomoč in zdravila za ubože.

Pomoč doječim in bolnim materam. Zgraditev letnega in zimskega kopališča.

Podpiranje telovadbe in športa.

Modernizacija rešitne postaje in s tem združenega gasilstva.

VII. Ceste, vodovod, elektrika in razsvetljava.

Pripraviti je regulacijski načrt za večjo Ljubljano.

V zvezi s postavitvijo velike elektrarne je razširiti omrežje električne cestne železnice v vsa predmestja in bližnjo ljubljansko okolico. Električno cestno železnico je komunalizirati.

Modernizirati je mestno plinarno.

Vodovod je napeljati v vse dele mesta.

VIII. Mestni uslužbenci.

Vsem mestnim uslužbencem brez ozira na kategorijo in spol, je njihovu delu od-

govarjajoče zagotoviti popolnoma zadovoljujoče službene pogoje. Za vse mestne uslužbenke je uveljaviti novo službeno pragmatiko.

VIII. Finance.

Komunalne finance se uredi z unifikacijo vseh občinskih dolgov. Vse dosedanje občinske dolgove je pojednotiti v amortizacijsko posojilo.

Novo investicijsko posojilo na podlagi posebnega investicijskega programa, pa naj bi vsebovalo:

1. Zgradbo hidroelektrične centrale na Savi.
2. Zgradbo klavnice in hladilnice.
3. Adaptacijo in razširjavo ubožnic.
4. Regulacijo Ljubljane in postavitve tržnice na obrežne zidove. Pri tem mora prevzeti država, oziroma pokrajina gotov del obveznosti.
5. Izpopolnitev kanalizac. omrežja.
6. Zgradbo velikega letnega in zimskega kopališča.
7. Tlakovanje cest.
8. Zgradbo novega magistratnega stolpa.
9. Razširjavo in komunalizacijo električne cestne železnice.

Pri izvršitvi vseh mestnih naprav je predvsem upoštevati domačo obrt in industrijo, brez posredovalcev.

Ravnotežje v občinskem gospodarstvu bo iskati v novih davčnih, predvsem socialno opravičljivih virih. Trgovska in industrijska velepodjetja in gospodarske zavode je sorazmerno višje obdavčiti. Država naj prepusti delež na osebnih dohodnikih v kompenzacijo za naloge, ki jih mora občina izvrševati v prenešenem delokrogu. Nove občinske naklade bodo potrebne predvsem na luksus vseh vrst.

Naklade, ki občutno obremenjujejo posredno ali neposredno življenske potrebščine je omejiti na minimum, kadar jih ni mogoče popolnoma odpraviti.

Vse mestno denarno gospodarstvo se naj osredotočuje v komunalni banki, ki jo je ustanoviti.

Klerikalci in narodni socializem.

Nedavno sem čital v »Slovincu« zelo nedostojen napad na narodno-socialistično stranko, kakršnega je zmožen samo kak odpadnik od Krista. Očita ji, da vsled svojega narodnega programa nima več eksistenčne upravičenosti. Vprašanje je načelno, zato hočem nanj odgovoriti stvarno ne glede na neštete psovke, nagromadene v dotičnem članku.

Trditev, da smo narodno svobodni, ne more držati vse dotlej, dokler bo ječalo pod tujim jarmom nad pol milijona naših najboljših sinov. Že zaradi teh zaslužjenih bratov je vredno, da ima vsaka jugoslov. stranka tudi svoj narodni program v cilju borbe za narodno osvobodjenje, kakršno borbo je vodila radikalna stranka v Srbiji, dokler ni dosegla svojega cilja. Srbska radikalna stranka pa se še danes imenuje narodna radikalna stranka, ker ima narodni

program tudi druge smotre. Isto velja za nas. Kdo more trditi, da je ves naš narod narodno zaveden? Koliko jih imamo, posebno delavcev, ki so brez narodnega čustva, bodisi vsled odkrite germanizacije, bodisi vsled internacionalizma socialnih demokratov, za katerim se ni skrivalo nič drugega, nego nemško, ozir. laško lice.

Idimo dalje na gmotno polje in se vprašajmo, ali ne narekuje slovenskemu, ozir. jugoslov. delavcu tudi interes, da je narodno organiziran? Kolikokrat smo že poudarjali, da bi v svobodni borbi naših in nemških kvalificiranih delavcev brezdomno podlegli naši. Zato pa je treba naše zaščititi pred onimi tujimi delavci, ki so na tem polju daleč pred nami. Te zaščitite, naravno, ne more dati internacionalna organizacija, ki smatra vse svoje člane ne glede na narodnost za sodruge. To zaščito more dati samo narodna organizacija. Kakor vidimo, pomeni naš narodni program delo za ekonomsko in socialno povzdigo našega slovenskega, ozir. jugoslovanskega delavca.

Naposled je treba omeniti še eno točko, ki opravičuje narodni socializem. Marksisti, to so internacionalni-socialni demokrati, so delali po gotovi šabloni, ne da bi računali z različnimi razmerami poedinih narodov. Oni so delali na osnovi enega programa, ki je bil za vse enak. Narodni socializem pa hoče socializem kot splošni, svetovni pojav prilagoditi našim razmeram, ki so povsem drugačne kot so razmere v Nemčiji, Angliji, Rusiji itd. Zato tudi ne more stati pod diktatom kake internacionalne, ki naših razmer ne le ne pozna, ampak tudi noče računati z njimi. Če kdo od nas zahteva revolucijo z namenom, da razruši našo državo, mu mi ne gremo na lim.

Vse to dobro vedo tudi reakcionarni klerikalci. Vojna jih je poučila, da je internacionalna povsod skrahirala ne samo rdeča, ampak tudi črna. Avstrijski katoliški cesar se je zvezal s protestantskim nemškim kaiserjem in mohamedanskim turškim sultanom proti katoliški in papeški Italiji. Kje je tu katoliška internacionala? Internacionala, črna in rdeča, je v vojni propadla, zmagala pa je nacionalna ideja. To tudi klerikalci dobro vedo, zato se hudujejo nad narodnim socializmom. Razumemo!

Politične vesti.

Bajka o enotni fronti. Komunistični voditelji, ki so delavno ljudstvo vodili od nesreče do nesreče, dokler ga niso končno sramotno pustili na cedilu, se zdaj v potu svojega obraza trudijo v »Delavskih Novicah« predstaviti mu klerikalno zvezo kot enotno fronto razredno zavednega proletariata. In kdo je ta »enotna fronta razredno zavednega« proletariata? Zastavonoše te »razredno zavedne« fronte so krščanski socialci, ki razrednega stališča ne priznavajo in so zato organizi-

rani v kapitalistični meščanski stranki SLS. Štab te fronte stoji pod vodstvom Mihe Moškercia in Kremžarja, urednikov Slovenca, ki je 1. 1920 hujskal vladu proti železničarski stavki (beri »Slovenca« od 16. aprila do 25. aprila 1920) in je zahteval drakonične odredbe proti stavkajočim, ki jih je ozmerjal z delomržežji, verižniki in tatovi!

Častniški zbor te fronte tvorijo kandidati zarjanskih socializmov pod osebnim vodstvom dr. Periča. Podčastniški kader sestoji iz komunističnih voditeljev pod komando narednika dr. Lemeža in podnarednika Fabjančiča. Infanterija brez gaže in plače ali takozvani politični »kanonenfuter« pa naj bi bilo ljubljansko delavstvo in uradništvo. No, pa to so zaenkrat le vojni načrti, ki se skoro gotovo ne bodo dali uresničiti, zakaj razredno zavvedno delavstvo se te »enotne fronte« nekam brani, kar je zelo slabo znamenje za ofenzivne načrte gg. generalov. Ljudje pravijo, da je 3. decembra poraz klerikalne delovne zveze — nezogiben.

Čemu ste se šli vezat s klerikalci? Komunistični voditelji razlagajo v »Delavskih Novicah« svojim sodrugom, da so se zvezali s klerikalci v silobranu proti demokratskemu terorju ter se z njimi sporazumeli na minimalnem komunalnem programu. Isto »lajno« gonijo tudi zarjanski socialisti in pripovedujejo svojim sodrugom, da je že Bebel rekel, da se taktika socializmov lahko 24 krat na dan menja. — Gospodje socialisti pa nočejo razumeti naših očitkov zaradi klerikalne zveze. Mi jim ne delamo očitkov zaradi tega, ker se hočejo podati na pot pozitivnega dela in da so zato iskali zveze z ostalimi političnimi strankami. Narodni socialisti sami uvidevamo in priznavamo, da sedanji občinski volilni red vsako stranko, ki je za pozitivno delo, sili v zvezo z drugimi strankami, ki hočejo delati in s katerimi je mogoče skupno delo na podlagi gotovega komunalnega programa. Mi torej sami zahtevamo, da morajo socialistične stranke pozitivno delati za ljudstvo, ne pa samo ob času volitev deliti obljube. V tem oziru ni torej med našimi in Perič-Lemeževimi politiki razlike v naziranju. Kar pa jim očitamo in česar ne morejo opravičiti, je dejstvo, da so odklonili skupno delo z naprednimi delavskimi skupinami. Skupina »Jugoslovanske Zajednice«, ki ima nele enak, ampak celo obsežnejši komunalni program, kakor je program klerikalne »Zveze delovnega ljudstva«. Jugoslovanska zajednica« se bori ravno tako proti režimskemu terorju JDS, kakor se hočejo ka-ka politiki boriti ramo ob ramo s klerikalnimi teroristi, ki jih je naše delavstvo dobro spoznalo, v času splošne stavke, posebno dne 24. aprila 1920 na Zaloški cesti. Čemu ste torej onemogočili napreden socialistični blok in ste se šli vezat s klerikalci?

Klerikalcev se le ženirajo. Velik razloček je po zadržanju »Delavskih Novic« med krščanskimi socialci in pa med onimi desnimi elementi v SLS — ki je v glavnem predstavnica kapitala(!) — in pa srednjega kmeta, ki so odgovorni za Zaloško cesto... K temu damo malo pojasnila. SLS obstoji iz

Jugoslovanske kmetске zveze ter katoliških kapitalistov in duhovnikov. Vsi ti tvorijo torej SLS, z enotnim strankarskim programom, ki temelji na načelih in smernicah, kakor jih podajajo papeške enciklike. Vsi katoličani so v političnih zadevah dolžni se pokoriti cerkvenemu vodstvu.

Za dogodke na Zaloški cesti nosi odgovornost celokupna klerikalna stranka, katere zaupniki so sedeli takrat na vladi pod predsedstvom dr. Brejca. Krščanski socialci so to vlado podpirali ravno takrat, ko so se odigrali na Zaloški cesti oni žalostni dogodki. Krščanski socialci so še danes sestaven del te stranke in jo zelo izdatno podpirajo. Zato nosijo odgovornost vsi deli SLS drug za drugega, karkoli je stranka po svojih funkcijonarijih zagrešila. V tem oziru ne more biti za krščanske socialce nobene izjeme, posebno, ker zaradi dogodkov na Zaloški cesti niso izvajali nobenih posledic. Komunistični voditelji špekulirajo torej na nerazsodnost delavstva. Pa to jim ne bo uspelo. Naš delavec je preveč pameten in ve, da krščanski socialci in klerikalci je ena in ista SLS, katere ne bo volil.

Svetovni pregled.

Bolgarija.

Umor boljševiskega urednika. V Sofiji je umoril neki Nikola Bulev glavnega urednika boljševiskega lista »Novaja Rosija« Aleksandra Agajeva. Morilec je zbežal.

Poljska.

Volitve. Razmerje strank v novoizvoljenem poljskem parlamentu (sejmu) je sledeče: Krščanska zveza narodnih enot 168, poljska ljudska stranka 71, socialni demokrati 40, radikalna ljudska stranka 48, narodna delavska stranka 17, zveza narodnih manjšin in židi 78 in druge male stranke 22 mandatov.

Avstrija.

Eno milijardo je mogoče zadeti. Seveda samo v avstrijskih kronah. Tik pred božičem se začneja žrebanje prihodnje razredne loterije. Dobitki znašajo 12 milijard 768 milijonov kron. Igralni načrt omogočuje v zadnjem razredu dobiček ene milijarde kron. — Šef generalnega štaba bivše avstrijske armade Conrad Hötzenndorf je praznoval 11. novembra 1922. svojo sedemdesetletnico. Sedaj živi v Inostu, kjer piše zgodovino poloma avstrijske armade.

Nemčija.

Notranje homatije. Menda hočejo Nemci, ali vsaj Bavarci posnemati laške fašiste. Na Bavarskem se pripravljajo skrivnostne reči. Nacionalisti organizirajo in oborožujejo svoje ljudi. Zbirajo celo neke napadalne bataljone, ki bodo imeli poseben pomen. Na drugi strani so začeli na Bavarskem preganjati socialiste; seveda pod pretvezo veleizdajstva.

Italija.

Fašistovske strokovne organizacije. Fašisti so se vrgli tudi na »socialno« polje. Razbili so po večini socialistične strokovne organizacije in ustanovili svoje. 10. t. m. so imeli v Bologni kongres svojih strokovnih or-

ganizacij. Poročevalec Rossoni je omenil pravila fašistovskih strokovnih organizacij, ki izključujejo razredni boj in zveze strokovnih organizacij. Fašistovske strokovne organizacije temelje na zmagi sposobnosti. One zahtevajo, da se morajo razdeliti produkcijske nadvrednote pravično med industrijo in delavci. Revolucija, tako se glasi, ni bila vstaja sužnjev, temveč ona zasleduje to, da se država osvobodi korupcionistov. Kongres je zahteval, da se morajo razpustiti vsi delavski sveti in vse strokovne organizacije, ki so včlanjene v internacionali.

Turško vprašanje.

Evropa je vznemirjena. Turško vprašanje trka zopet enkrat na vrata. Slično, kakor po grškem porazu, se piše tudi danes, da stojimo tik pred resnimi dogodki. Zmaga pijani turški generali, se niso držali dogovorov, ki so jih sklenili z evropskimi velesilami po zmagi nad Grki. Še predno je prišlo do mirovne konference, na kateri bi se končevalo javno razpravljanje o novih mejah Turčije in drugih perečih svetovnih vprašanjih, so Turki napravili korak dalje ter zasedli ozemlje, na katero bi ne bili smeli opetiti. Šli so še dalje in napravili v svoji državi velevažen preobrat. Odstavili so svojega vladarja in razglasili republiko.

Vendar pa po našem mnenju ni misliti, da bi prišlo do kake nove vojne. Evropa je postala ubožna in berači se ne morejo vojskovati. Vsaka država, ki bi se zapletla danes v kako vojno, bi bila izgubljena. To vedo evropski državni prav dobro. Svetovna vojna je uničila ne le premagance, temveč tudi zmagovalce. Danes so posledice svetovne vojne že take, da skoraj ni več razlike med zmagovalci in premaganci. Tudi disciplina evropskih vojsk je silno trpela in trpi vedno bolj. Bila bi vsaka vojna riskirana tudi iz tega vidika.

Čisto gotovo pa je, da so razmere silno napete. Gre se za svetovna vprašanja. Gre se za to, kdo bo imel vbodoče v rokah pot, ki vodi iz Rusije v svet. Ker gre ta pot ravno mimo Carigrada in ob ozemlju, ki je turška last, igrajo Turki v tem vprašanju velevažno vlogo. V resnici pa stoji za Turčijo Rusija z vso svojo močjo. V nekaj dneh se bo sestala v Švici mirovna konferenca in turško vprašanje bo rešeno najbrže tako da bodo dobile entente države važne trgovske koncesije v Rusiji in Turčiji.

FRANCIJA.

Silni dolgovi. Generalni poročevalec finančne komisije Béranger je cenil gospodarsko stanje Francije o priilki nekega predavanja sledeče: Z novimi dolgovi bo znašal dolg Francije 350 milijard frankov (7000 milijard kron). Državni proračun za leto 1923 bo kazal 17 milijard izgube. Berenger je rekel, da je gospodarsko stanje Francije sicer opasno, vendar pa ne katastrofalno. Vpričo takega gospodarskega stanja pada seveda francoski frank stalno na vrednosti, tako da imajo Francozi v tem oziru že resne skrbi.

ANGLIJA.

Število prebivalstva v Londonu. Glavno mesto Anglije, London ima po letošnjem ljudskem

štetju 7,480.200 prebivalcev. V Londonu živi torej več ljudi, kakor v Sloveniji, Hrvaški, Slavoniji, Bački, Banatu, Bosni, Hercegovini in Dalmaciji skupaj.

Amerika.

Volitve. 7. t. m. so se vršile v Ameriki volitve v državni zbor. Ameriški državni zbor obstoji iz dveh zbornic: iz reprezentančne hiše in senata. V reprezentančno hišo se voli 435, v senat 96 poslancev. V Ameriki obstojita samo dve stranki, republikanska in demokratska. Med obema strankama ni skoraj nobenih političnih razločkov, obe zastopate le različne plasti »veletrgovine«, vsegamogočnih družb. Republikanci podpirajo bolj finančni kapital, med tem ko je demokratom trgovinski in industrijski kapital bolj pri srcu. Kaki drugi stranki je težko priti na površje. Vsak poskus ustanoviti kako novo stranko uničijo republikanci in demokrati že v kali. Kljub velikanskemu nasilju vladne skupine bo vendar tudi v Ameriki prišlo na površje več strank, kakor se je to zgodilo ravno sedaj v Angliji.

V sedanjem državnem zboru je bilo razmerje strank sledeče: V reprezentančni hiši je bilo 133 demokratov, 301 republikanec in 1 socialist. V senatu je bilo 59 republikancev in 37 demokratov. Republikanci so imeli precejšnjo večino, ki so jo dobili pri volitvah leta 1920. Pred tem letom pa so imeli demokrati večino. Pri sedanjih volitvah so izgubili republikanci veliko mandatov, tako da bodo v novem državnem zboru imeli demokrati večino. V volilnem boju se ni šlo za kaka svetovna vprašanja, temveč je igrala domača politika največjo vlogo. Med vojno je bil v Ameriki sprejet zakon, ki prepoveduje vsako prodajo alkoholnih pijač. Ta zakon je ostal v veljavi tudi po vojni. Demokrati so obljubili volilecem, da bodo ta zakon odpravili, in volilci, ki jim je življenje brez alkohola silno dolgočasno, so volili demokrate v večjem številu, kakor bi to storili sicer. Interesantno je tudi, da so pri volitvah propadli vsi ženski kandidati. Amerikanci so pokazali, da žensk v politiki ne marajo.

Poročila z dežele.

Sevnica. — V nedeljo, 19. t. m. porani jutranji maši se vrši v gostilni g. Špileka javen shod Narodno-socialne zveze. Dnevni red: Delavstvo in organizacija, razmere v tovarni bratov Winkle in slučajnosti. Pozivljemo vse delavce in delavke, da se tega shoda polnoštevilno udeležijo.

Ptuj. — Ubogi mesarji! Minuli sejmški dan sem opazoval poslovanje ptujskih mesarjev. Zljubilo se mi je hoditi za najbolj surovim mesarjem. Naletel je na kmeta, ki je prodajal vola. Kupil ga je po 22 K za 1 kg žive vage. Vol je tehtal 342 kg. Ako odštejemo 50 kg odpadkov, ostane še 292 kg. Sicer pa prodajo mesarji kosti, kožo, rogove in drugo za drag denar. Meso prodajajo najceneje 1 kg po 48 K. Za živega vola je dal 7524 K. Dobil je samo za meso po 48 K kilogram 14.016 K. Čistega dobička ima torej 6492 K — za »režijo« seveda. Ta mesar je bil še pošten, ker je kupil vola. Kakor znano, kupujejo mesarji skoraj izključno le krave za domače razpečavanje. Ker so krave precej (za

Pogreb baronice Večere.

V zapuščnini bivšega avstrijskega predsednika Taaffeja se je našlo poročilo dunajskega policijskega komisarja Habrde o pogrebu znane baronice Večere, o kateri je bil govor v našem podlistku »Resnica o smrti avstrijskega prestolonaslednika Rudolfa«, ki smo ga svoj čas priobčili.

O izvršitvi naloga z dne 31. januarja t. l., opoldne da preskrbim privoženje prelata samostana Sv. Križ glede pogreba baronice Večere, ki je dne 30. januarja leta 1889 v gradu Mayerling izvršila samomor, ter za pokop na pokopališču v Sv. Križu kakor tudi, da se truplo imenovane prepelje povsem neopaženo iz Mayerlinga k Sv. Križu, nadalje da nabavim rakev, čast mi je najudaneje poročati:

Takoj po prejemu naloga sem se podal z gosp. komisarjem, baronom Gorupom, na dunajski južni kolodvor. Ker

pa sva kljub vsej naglici dospela na kolodvor nekaj minut po odhodu vlaka ki odhaja ob 12. uri in 35 min., in ker tudi brzovlak, ki odhaja ob 1. uri in 20 min. v Mödlingu ne postoji, naslednji vlak pa odhaja šele ob dveh, sva sklenila s komisarjem Gorupom, da se odpeljeva z izvoščkom do Mödlinga, od tam pa nadaljujemo pot k Sv. Križu z drugim izvoščkom, ki si ga najameva v Mödlingu. To pot sva si izbrala iz razloga, ker nama je bilo potovanje preko Badna na cesti Baden—Mayerling naravnost prepovedana z ozirom na morebitne ob tej cesti prežeče časopisne poročevalce.

Kljub skrajno slabemu stanju ceste, posebno pri Gaadnu, sva po dve in polurni vožnji že ob pol 4. dospela v Sv. Križ.

Podala sva se takoj v samostan k prelatu. S kratkimi uvodnimi besedami sem predal samostanskemu predstojniku Grimböcku pismo njegove ekscelence dvornega maršala grofa Bombellesa.

Male pomisleke prelata sva s komisarjem Gorupom kmalu razpršila, ne da bi mu bila o dejanskem položaju kaj natančnejšega povedala.

Rekla sva, da se ima truplo danie, ki se je v bližini Mayerlinga, toda še na ozemlju, ki spada h gradu, usmrtila, po tozadevnih zakonitih predpisih, pokopati še danes ponoči odnosno drugo jutro na pokopališču pri Sv. Križu, ne da bi vzbudilo kako pozornost.

Izjavila sva opatu, da je samomor ugotovljen po zdravniškem izvedencu Dr. Auchenthalerju in glasom dejanskega opisa, ki ga je na licu mesta sestavil dvorni tajnik Slatni, in da je najbližji sorodnik umrle baronice Večere grof Stockau zaprosil, da se njeno truplo začasno pokoplje na pokopališču Sv. Križ. Tej prošnji je ugodil okrajni glavar Oser v Badnu. Obvestila sva tudi opata, da pridejo vsi navedeni gospodje, katerim se pridruži tudi višji komisar Vysloužil, še tekom današnjega dne k Sv. Križu, da vse potrebno ukrenejo za pogreb baronice Večere.

Prosila sva opata, da smatra to zadevo za strogo zaupno, na kar je brez ugovora pristal. Opat je o zadevi obvestil samo samostanskega komornika, nama pa je obljubil, da da vsem članom komisije prenočišče v samostanu, da tako odvrne pozornost ljudstva. Dovolil nama je dalje, da se sme raket izgotoviti v samostanski mizarski delavnici, grobokopu pa je dal nalog, da prične še zvečer kopati grob.

Medtem ko sem jaz o izvršitvi prvega dela dobljenega naloga odposlal šifrirano brzojavko in čakal na dohod komisije iz Badna, se je odpeljal komisar baron Gorup, ne da bi vzbudil pozornosti, v večernem mraku v Mayerling, kjer je napisal grofu Stockau-u nekaj vrstic, proseč ga, da naju obvesti, kedaj in po katerem potu se odpelje truplo. Iz Mayerlinga je privedel komisar Gorup ob svojem povratku k Sv. Križu vrhtega še tri detektive. K Sv. Križu so medtem prispeli višji komisar Vysloužil, okrajni glavar Oser in konceptni praktikant dr. Monagetta. (Konec prih.)

tretjino) ceneješe od volov, si lahko vsak izračuna, kakšne dobičke si delajo mesarji na račun brezpravnega prebivalstva. Poznam mesarja, ki je otvoril pred dvema leti mesnico, ubog, kakor cerkvena miš. Danes si kupuje že lastno hišo! Tudi sem videl mesarje, ki stavi-jo na en kegel pri igranju, kar po 1000 kron. Kdor lahko zasluži, ta lahko mi-selno zapravlja, saj so drugi trpeli za denar! Na zadnjem sejmu so bile cene živini od 14 do 22 K žive teže. Gospod-je pri okrajnem glavarstvu, ki imate to dolžnost, vzemite v roke svinčnik in izračunajte, koliko predrago se prodaja meso ter zaukažite tem ljudskim pijav-kam, kako daleč smejo navijati mesne cene. Tu najdete dovolj hvaležnega po-sla v prid ubogemu ljudstvu, — pobi-jajte draginjno!

Slovenjgradec. Čita se v raznih ča-sopisih o padanju cen življenjskih po-trebin v Ljubljani, Zagrebu, Celju, Mariboru. Ne zavidamo komentov dotičnih mest, zlasti ne ubogega prole-tarca. Čuditi se pa moramo, da tega v našem obmejnem mestu prav nič ne ob-čutimo. Tukaj ni konkurence. Vodja tukajšnjih trgovcev zahteva še vedno sledeče cene: za moko 0 30 K, za krušno moko 26 K, za koruzno moko 22 K, za koruzo 17.50 K, za kavo »San-tos« 140 K, za sladkor 78 K, za mast 152 K. Edino meso je kg po 42 K; za to se pa imamo zahvaliti le energičnemu postopanju župana in obč. odbora, ki je pred enim mescem dosegel znižanje cen. Poljskih pridelkov, jajc, masla itd. pa sploh nikdo ne pripelje v mesto. Če kaj sličnega želiš, se moraš podati pre-cej daleč na kmete. Končno pa prideš utrujen brez vsega domov. Krompirja pri kmetu ne dobiš izpod 6 kron za kg, enako jaje ne pod 5 kron komad. Kar se pa tiče blaga za obleko si ubogi prole-tarec sploh ne more nič nabaviti. Usnja, čeprav se tukaj nahaja usnjarna, si ne moreš kupiti, ker stane isto za par čevljev čez 1000 K. Delavci v usnjarni pa zaslužijo dnevno le 80 do 120 kron! — Enako se nam godi tukaj s kurivom; seženj drv stane v gozdu 700 do 1000 kron. — Glede stanovanj vlada tudi precejšnja mizerija. So hiše z velikimi stanovanji (po 5 do 6 sob), ki bi se lahko preuredile za stanovanje dveh ali treh strank, toda gospodarja k temu ni mogoče prisiliti. Zidati noče nikdo, k večjemu kak posestnik, ki se ne more drugače znebiti strank, se odloči za adaptiranje hiše, da prežene stranko; nato preuredi hišo tako, da zmanjša število stanovanj. Tudi tu-kajšnja eskomptna banka je kupila hišo ter jo adaptirala tako, da prejšnje stran-ke ne bodo več mogle tam stanovati. Go-spod bančni ravnatelj ima privatno stanovanje, dočim so nekateri oženjeni uradniki brez stanovanja. Pobiljšal se bo položaj le v toliko, da postane prostih nekaj stanovanj po premostitvi tukajšnje orožniške čete. Na ta stano-vanja pa čakajo že nad pol leta. Tako se godi državnim nastavlencem in dru-gim delavcem v mestu zadnjega kra-jevnega razreda. — Z adaptiranjem in prezidavo zdravilišča v Topolščici se bo gotovo kmalu pričelo, ker se opazuje, da gosti tega zdravilišča, zlasti ugledni in premožnejši Srbi, zapuščajo kraj ter po-tujejo v nadaljnje lečenje v Nemčijo (Dresden). — Srbi so navajeni, za vsa-ko izkazano uslugo, dati napitnino. Naj-bolj se čudijo, da dobe pri okrajnem glavarstvu v Slovenjgradu, potne liste oziroma vize brez posebnega bakšiša. Uradnik zahteva le predpisano pristoi-bino, zavrača pa od stranke nudeno da-rilo s strogo službenim pogledom. To Srbi ne gre v glavo, kako more slabo plačani uradnik za svoje delo zavračati prostovoljna darila. — Vsem javnim in privatnim uslužbencem v Sloveniji se priporoča, da enako postopajo, ker le na ta način je mogoče doseči pri tujcih ugled, če pridejo do prepričanja, da uradništvo v Sloveniji kljub skrajno pičli plači ni podkupljivo.

Za naše viničarje.

Kaj je z viničarskim redom? — Mnogi viničarji povprašujejo, kedaj bo prišel novi viničarski red, ki bo vsaj malo omilil njih bedni položaj. Toda, dragi tovariši, kakor kaže položaj, je pri taki vladi, kot jo imamo v naši Ju-goslaviji, malo upanja, da se bo kmalu

uvedel novi viničarski red, kajti osebe, ki se prerade družijo okrog milijonskih kapitalistov nimajo srca za revnega de-lavca. Oni si kratkoma mislijo: pet dni le živi človek brez jela, in ker žive naši viničarji že dalje nego pet dni, te-daj še ni take nevarnosti. Dokaz temu je, da smo imeli že dne 8. julija 1922 v Mariboru anketo, na kateri smo raz-pravljali o novem viničarskem redu, in še do danes ni uzakojen. Intervenirali smo tozadevno že mesca septembra pri pokrajinskem namestniku v Ljublja-ni ter prejeli odgovor, da je bil novi viničarski red dne 14. avgusta predložen vladi v odobritev. Toda demokratični vladi se ne mudi. Naravnost škandaloz-no pa je dejstvo, da se upajo razni lju-dje kakor nar. poslanec Žebot iz naše poštene organizacije norčevati, češ, kaj bo Vam Žnuderl dal itd. Kajti vedite, če bi Žnuderl imel Vam dati to, kar bi Vas rešilo iz bede, v katero so Vas pahnil Vaši delodajalci vsled huj-skarije klerikalne politike, ki govori o previsokih davkih, o draginji, ter da bodo kmalu prišli vsi gospodarji na bob-en itd., tedaj bi bil to storil že davno in brez opominjevanja.

Žebot bi naj raje povedal, zakaj njihova viničarska organizacija ni hotela držati dane mi obljube za predhodno posvetovanje dne 7. julija, da bi tako lažje skupno nastopili za izboljšanje vi-ničarskega položaja pri anketi. Nadalje bi naj povedal, koliko shodov je prire-dila klerikalna viničarska zveza za vi-ničarje in kaj je ukrenil Jugoslovanski klerikalni klub v Beogradu v tem po-gledu.

Jaz Vam povem le toliko, da sem prepričan, da vi pobožni klerikalci niste niti z mezincem resno zganili za soci-jalno pravičnost med viničarji in njih gospodarji. Če Vam je drago metati bombe na moje pošteno in nesebično delo, za kar mi lahko sam Bog priča, lahko doživite naravnost grozno raz-očaranje! — Za Strok. organizacijo vi-ničarjev: Konrad Žnuderl.

Tedenske novice.

PISARNA CENTRALNEGA VOLILNE-GA ODBORA »JUGOSLOVANSKE ZAJED-NICE« se nahaja v ljubljanskem »Narodnem domu«, pritličje desno. — Tam dobe zaup-niki in zastopniki krajevnih volilnih odbo-rov NSS in dr. Ravniharjeve skupine vsak delavnik od 4.—7. ure popoldne vse potreb-ne informacije. Tam je vlagati vse vloge, ki se tičejo volilne agitacije. Krajevnim odbo-rom so v pisarni na razpolago volilne ti-skovine kakor: vabila na shode etc.

Volilno gibanje v Ljubljani. Vse ljub-ljanske krajevne organizacije NSS so pri-redile v zadnjih dveh tednih svoje zaupniške sestanke, ki so povsod dobro izpadli. Videti je, da je narodno-socialistična garda močna in da bo 3. decembra izvojevala boj.

Višek predznosti je vabilo, ki ga je pretekli teden razposlala samostojna strokovna delavska »Unija« našim železničar-jem na »strokovni« sestanek. — Predz-nost je to vabilo samo na sebi zaradi tega, ker je sestavljeno na tak neumen in dema-goški način, da vsebine naši zavedni in iz-obraženi železničarji niso mogli prenesti in so vabila poslali našemu uredništvu, da za-devo malo pojasni. Vsebinsko vabila bi člo-vek serviral kvečjemu kakemu Mace-doncu. Na eni strani se pritožuje ta zname-nita »Unija«, da je nekaterim organizaci-jam politika deveta briga, na drugi strani pa trdi, da je »Unija« sama nepolitična in neodvisna. — Povemo še enkrat, kdo je ta »Unija« in kdo so njeni člani. Samostojna delavska »Unija« je »Jutrovska« organiza-cija, ki ima edino nalogo ob volitvah loviti glasove za ono demokratsko kliko, ki je edina kriva vsega gorja, muk in revščine, ki ga ima prenašati naš proletarec, to je de-lavec, sluga in uradnik. Ustanovitelji te »Unije« so mladoliberalci — njihovi prva-ki, njihove banke, katere subvencionirajo to »Unijo« iz sumljivih fondov, ki so se zbi-rali po zgledu prodaje koroškega svinca in drugih sličnih umazanih kupčij. Kot vo-ditelji te »Unije« pa fungirajo po en bivši komunist, klerikalec in socialdemokrat, ki so politično prodali svoje prepričanje za judežve groše ter se udinjali za mastno plačo velekapitalistom oziroma mladolibe-ralni, nasilni kliki. — So pač volitve in »Ju-trovce« skrbi kaj bo, ker brez kroglic v žari se ne pride do ljubljanskega župana. — Železničarji pa vedo dobro, kaj imajo storiti: **Ostati v svoji zares stanovsko-**

strokovni organizaciji »Zvezi jugoslov. že-lezničarjev«, 3. decembra svojo kroglico oddati »Jugoslovanski zajednici«, to je v 4. skrinjico, strokovni mladoliberalni »Uni-ji« pa pokazati vrata — z nogo.

»Ima pare, nama para.« Nekako tako bi prorokovalo znano staroveško delfijsko proročišče javnim državnim param, ofici-jelno nazvanim: drž. uslužbenci, če bi se nanj obrnili z vprašanjem, kaj bo z rešit-vijo njihovega v bogati Jugoslaviji narav-nost »sijajnega« gmotnega položaja. Seveda bi jih tolmačenje te delfijske prorokbe v njihov prid prav razočaralo, ker »pare ima«, toda za vse drugo, le za izstradane, zadolžene in obupane javne nameščence jih »nema«. Dejstva nam namreč dokazu-jejo, da ima naša vlada za to rajo vse pol-no obljub; ona priznava celo upravičenost po izboljšanju gmotnega položaja, toda ker »nema para«, ji dela vprašanje kritja to-liko preglavice, da bo končno le pričela študirati tudi to vprašanje, da dobi vsaj približno sliko, koliko bi to stalo in kje bi se kritje dobilo. Na drugi strani smo pa te dni čitali v »državotvornih« glasilih slavo-spev skupščini in vladi, ker si je brez po-sebnega študija v roku 24 ur osvojila vladni zakonski predlog o kreditu 800 milijonov dinarjev za vojaške nabavke, katerega je finančni minister toplo priporočal, ter je bil sporazum o tem naglem postopku dosežen soglasno. Istočasno pa čitamo v naših listih situacijska poročila in komunične delega-tov javnih nameščencev, iz katerih izzvene-va, da bo še precej vode steklo v morje, predno bo mogoče računati na kako borno izboljšanje gmotnega položaja javnih name-ščencev. Minister za socialno politiko dr. Žerjav je — vsekakor z ozirom na pred-stoječe občinske volitve v Ljubljani — iz-javil delegatom, da bi se za izplačilo enkrat-nega nabavnega prispevka dalo najti po-trebno kritje, ker je pač demokratske mla-dine strah pred izidom teh volitev ter bi le še radi ujeli nekaj kalinov, ki ne vidijo pet korakov naprej, na svoje preveč vidno na-stavljene limanice. Sedanji režim ima torej pare, pa jih tudi nema! Pare ima odmah za vojne nabavke — pri teh se da vsekakor mnogo zaraditi — za bedo javnih name-ščencev pa »nema odmah para«, za to pa temveč obljub in morda tudi kake drobti-nice, katerim naj bi naivneži nasledili ter oddali svoje kroglice podpirateljem takega režima. Toda iz te moke ne bo kruha, ker vsak, kdor količkar misli, se dobro zaveda, kam pes tace moli! — Zora puca, bit će dana!

Sladkor kot agitacijsko sredstvo. Po-sebno skrbne očete se hočejo pokazati naši mladini javnim nameščencem, sedaj pred volitvami, dasiravno so jih pustili že nad tri leta stradati ter gmotno in moralno propadati. Obljubljenih dobrot kar mrgoli, ze-meljski raj se odpre sestradani raji v obli-ki fate morgane! Seveda tem obljubam po tolikih razočaranjih razven peščice mladin-skih podrepnikov in koritarjev nihče več ne nasede. Za njihove obljube imajo javni na-meščenci le še pomilovalen nasmeh. Da bi pa vjeli par kalinov v svoje zanjke, so iz-našli novo agitacijsko sredstvo v obliki sladkorja. Minister za socialno politiko dr. Gregor ima že 400 vagonov sladkega blaga na razpolago v svrhu pobijanja draginje življenjskih potrebščin. Vsak javni name-ščenc se more ob taki obilici sladko nas-mejati, ker čas, ko je užival neoslajeno kavo, je minul. Da, da, volitve so pred durmi! Ampak tudi sladkor ne bo pomagal mladim iz zagate, ker na sladkor se love le — muhe, ki jih radevolje prepuščamo mladini! Zaveden proletarijat, duševni in manualni, pa bo kot živ organizem, ki ni-ma z muhami ničesar skupnega, kljub Žer-javovemu sladkorju kot en mož obsodil mladinsko kliko ter pri ljubljanskih občn-skih volitvah vrgel svojo kroglico v četrto skrinjico, v skrinjico »Jugoslovanske za-jednice«!

Ukinjenje maksimiranja drag. doklad za nižje državne nameščence je po izjavi vladajočih močno, opravičujejo pa to kri-vico s tem, da so specijelno v Srbiji pri nameščanju tega osobja postopali partizan-sko, in ne po kvalifikaciji. Lepo izpričevalo si dajo samim sebi. — Ukinjenje maksimi-ranja po našem nazoru ni samo možno, ampak naravnost nadvse nujno potrebno, ker je bila uvedba maksimiranja nesocija-len, nečloveški čin partizanske vlade. Po-membno je tudi to, da se je, po izjavi vlade same, maksimiranje raztegnilo tudi na prečansko uslužbenstvo, čeprav naj bi zadelo le Srbijance. Zakaj pa ne uveljavite pri nas tudi istih draginskih doklad kot jih imajo Srbijanci? — Taka je doslednost

partizanske vlade, ki jo tvorijo tudi naši »mladinovci«.

Beda javnih nameščencev je že davno priklopila do vrhunca, toda vladajoči imajo za nje kljub temu le polne košare obljub, a »para nema«. Iz objave delegatov javnih nameščencev, ki so vročili na več mestih resolucijo, v kateri opisujejo ves bedni po-ložaj in zahteva nujno remeduro, povzame-mo, da so na merodajnih mestih pač pri-znali upravičenost stavljenih zahtev, — še celo finančni minister bojda nima proti re-soluciji nikakih pomislekov, nad vse težav-no se mu zdi edinole vprašanje kritja — toda storilo se ne bo nič. Potrebno bi bilo menda zvišanje nekaterih davščin. Dasi pritiska beda na javne nameščence z vs-o silo že nad tri leta in so s svojimi bera-škimi dohodki najmanj eno leto v zaostan-ku z vedno naraščajočimi cenami življenj-skih potrebščin, bodo vladni mogotci zopet pričeli iskati šele sliko efekta, ki naj bi ga donesla povišana trošarina. Gospodje mini-stri naj poskusijo živeti vsaj mesec dni ob beraški plači javnih nameščencev! Prepri-čani smo, da ne bi iskali slike efekta, ki naj jo pokaže nameravani povišek kake davščine, ampak bi se za svoje mesto lepo zahvalili ali pa potrební kredit takoj odo-brili, kar se je brez vseh težav zgodilo pri povišanju poslanskih dijet, ne da bi se bilo povpraševalo po kritju, temveč je bilo to vprašanje na mah rešeno. — Istočasno pa objavljajo listi, da se odobri vojnemu mi-nistru kredit 800 milijonov dinarjev za opremo vojske, toda o vprašanju, kje je za ogromni kredit kritje, ne čitamo prav no-benih pojasnil. Vtis imamo, da so vladajoči mišljenja, da je edinole vojska potrebna za obstoj države, izvrševalci javne uprave naj pa »čekaajo, jer ima još vremena.« Igra z ognjem je nevarna! Zato pa: manj obljub, več dejanj!

Ljubljanskim volilcem namenjeni slad-kor, moka, mast in doklade javnim name-ščencem in železničarjem so bile iz Beo-grada že odposlane v posebnih vagonih. Ko so blago v Ljubljani hoteli prevzeti, so vi-delí, da so polni — praznega. — Tako nam je pravil hudomušnej in mi bi stavlili, da bo imel gotovo prav. Vsi se bodo po volitvah lahko obrisali pod nosom.

3200 milijonov kredita za vojaške na-bave je dovolila vlada pretečeni teden brez obotavljanja. — Državni uslužbenci pa stra-daajo in lačni, bosi ter nagí proščajo vladne milosti — a zanje ni kredita. — Radovedni smo, ali je ta 3200 milijonski kredit za na-šo armado ali za — Wranglovo? — Ob-našanje Wranglovcev se zdi namreč že vsakomur zadnje čase zelo sumljivo.

»Jutrovski« trgovec na Dunajski cesti, ki pa najbrže prodaja svojo robo prav rad tudi drugim ljudem in ne samo demokr-at-skim mladinom, se izkazuje kot nad vse agilen in celo predrzno nasilen ter bruta-len jutrovski agitator. Mi sicer vemo za-kaj in bomo to tudi javno povedali, ako ne bo miru, ako ne bo pustil mirnih ljudi v miru in ako bo še dalje tako oblastno na-stopal. To naj si ta gospod s svojim dru-gom zapomni!

Zahvalo profesorju Reisnerju je zapel v »Jutru« te dni nek poštar v imenu nižjih poštних uslužbencev. — Nato smo prejeli v torek v objavo protest proti takemu izraz-ljanju imena poštних uslužbencev, ki ga pa ne bomo objavili, ker bi dvignil preveč pra-hu. — Vtis, ki smo ga pri celi stvari dobili je ta, da prof. Reisnerju ne bi svetovali priti med one poštne uslužbence, ki mislijo z lastno glavo. Poštni uslužbenci so ga ob-sodili: »On je kriv, minister Žerjav je kriv in cela mladinska klika je kriva, da smo danes do cela uničeni z našimi ženami in otroci vred!« — No in to sodbo govori 90 odstotkov poštних nižjih uslužbencev! Le-pe nade za JDS pri volitvah!

Razni volilni sestanki in »Jutro«. »Ju-tro« vrši častivredno nalogo, da točno in-formira javnost o volilnih sestankih. Ker smo pa prepričani, da ne zna večina jutro-vih čitateljev brati teh notic pravilno, se nam zdi potrebno, da jih o tem podučimo. Brati morate vedno tako, da vzamete vse nasprotno. N. pr.: Če »Jutro« piše o sestan-ku JDS, kjer je bilo navzočih nad 300 oseb in če piše o sestanku zajedničarjev ali kake druge skupine, kjer je bilo navzočih 5 oseb, morate brati tako, da je na JDS se-stanku bilo 5 oseb in na nasprotnem nad 300 oseb. Kdor tako čita »Jutro«, bere res-nico.

Nov dnevnik bodo izdajali »Jutrovci« med volitvami. Nas prav nič ne zanima, iz katerega fonda bodo za to dobili 1 milijon kron, govori pa se, da je to dobiček iz pro-dane masti našega velezaslužnega in zelo brihtnega ministra! — Gospodje, govorite!

Centralni šolski vrt in Igrišče. O tej instituciji piše »Jutro« 9. t. m. tako laskavo in pohvalno, da smo se naravnost čudili tej objektivnosti. — Namen te institucije je, dati otrokom delovnega ljudstva priliko, seznaniti se z delom v vrtovih in pokazati velevažnost te gospodarske panoge, zlasti za malega človeka, ki v največjih slučajih razpolaga s par gredicami. Pokazati in priučiti se jih hoče, ekonomično izrabljati vrtove, da plodonosno vračajo oni trud, ki si ga delavec oziroma njegova obitelj nalaga poleg svojih drugih skrbi, da se lažje preživi v današnjih težkih časih. Poleg tega pa naj jim nudi ta vrt zabavo in razvedrilo v prostem času v svežem zraku. Čudno se nam zdi, da »Jutro« ni pripisalo zasluge ustanovitve te institucije sebi in demokratiški delegaciji v bivšem občinskem svetu: to

res pogrešamo! — Ugotavljamo, da je ta vrt zasluga delegacije Narodno socialistične stranke, ki je njegovo ustanovitev energično zahtevala po takratnem občinskem svetniku, učitelju Josipu Ambrožiču, in jo tudi izvedla. Tov. Ambrožič si je po dobljenih informacijah od najboljših strokovnjakov izdelal načrt ter ga izvedel v toliko, da ta naprava že danes dobro uspeva ter zaznamuje krasne uspehe, o katerih bomo še pozneje poročali. Zaenkrat omenjam samo to, da ima narodna socialistična stranka še nekaj sličnih načrtov, ki jih bo tudi izvedla v bodočem občinskem svetu, in ki bodo tudi tako ali še boljše služili našemu preletarcu, naši ubogi deci in olajšali skrb za njo njenim roditeljem.

Stavka je izbruhnila med delavstvom Pollakove usnjarne v Ljubljani. Pravijo, da

hoče s tem kapitalist Pollak, hud SLsar, pomagati »Enotni fronti delovnega ljudstva« na noge.

Grozovit potres v južni Ameriki. 11. t. m. okoli 6. zjutraj so zaznamovali seismografični aparati po vsej zapadni Evropi hud potres. Po ameriškimi vesteh je bilo središče potresa Santiago, glavno mesto republike Čile. Kar ni ugonobil potres, je poplavilo morje. Ubitih je nad 1000 ljudi, več tisočev pa je brez živčja in strehe.

Na otoku Samosu se je uprlo prebivalstvo ter zahteva samoupravo pod protektoratom Društva narodov.

Izdaja konzorcij »Nove Pravde«.

Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

Odgovorni urednik:
Dragotin Kosem, Ljubljana.

Več kolporterjev
sprejme uprava »Nove Pravde«. Zglasijo naj se dnevno od 5. do 6. ure popoldne.

Ing. Rudolf Treo, stavbenik
Ljubljana, Gosposvetska cesta 12
se priporoča za napravo stavb, adaptacij in načrtov.

Veletrgovina

A. Šarabon, Ljubljana
priporoča
špecerijsko blago, raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke.

Za vsa pleskarska dela, lakiranje vozniških koles v ognju in lakiranje avtomobilov se priporoča

Tone Malgaj
Ljubljana,
Kolodvorska ulica šte. 6.

A. LEČNIK
juvelir in urar.
CELJE. Glavni trg 4.

SUHE GOBE
In kurno kupuje
SEVER & KOMP.
Ljubljana, Wolfova ulica 12.

IVAN JELAČIN, Ljubljana
Uvoz kolonijalne in špecerijske robe
Trdka ustanovljena leta 1888.
Solidna in točna postrežba.

Modna trgovina
A. Šinkovic
nasl. K. Soss
Ljubljana • Mestni trg 9.
Cene zelo zmerne.

Drva, premog, sadje, krompir, žito, seno in slamo ter druge deželne pridelke kupuje in prodaja
Andrej Oset
Maribor
Aleksandrova cesta številka 57.
Telefon št. 88.

SANKE! SMUČI!
Tovarna
Stane Vidmar
Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 75
Telovadne, športne in igralne potrebnosti. — Železne konstrukcije, transportne naprave i. t. d.

Največja izbira
različnih pletenin, majic, nogavic rokavic
pri tvrdki
A. & E. Škoberné, Ljubljana
Mestni trg 10.

Antikvarijat, knjigarna
HINKO SEVAR
Ljubljana, Stari trg 34
kupi in prodaja različne knjige v vseh jezikih po ugodnih cenah.

I. KNEZ, Ljubljana
Gosposvetska cesta šte. 3
trgovina z žit-m, deželnimi pridelki in moko. Zaloga istrskega in hrvaškega črnega in rdečega brinja.

I. JAX & SIN
Ljubljana, Gosposvetska cesta
priporoča svojo bogato zalogo:
Pisalni stroji „Adler“
šivalnih strojev
za rodbino in obrt.
Vozna kolesa
Styria, Dürkopp, Orožno kolo (Waffenrad)
Ceniki zastoni in franko.

Priporočamo
najboljše šivalne stroje Gritzner
v vseh opremljenih Kaiser Adler
za čevljarje, krojače, šivilje večletna garancija pri
Josip Petelinc
Ljubljana, Sv. Petra nasip šte. 7.

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani registrov. zadruga z omejeno zavezo
Marijin trg 8 ob Ljubljani Podružnica v Murski Soboti
obrestuje hranilne vloge na knjižice po 5 1/2% istih. brez odbitka rentnega in invalidskega davka.
Večje vloge z odpovednim rokom in vloge v tekočem računu se obrestujejo tudi višje po dogovoru.
Telefon šte. 54. Čekovni račun šte. 11.323.

Priložnost cenega nakupa zajamčeno čisto volnenega ševjota, pravnega za moške obleke, damske kostume in plašče.
Izredna cena meter po K 450.—
I. C. MAYER, LJUBLJANA.

JADRANSKA BANKA, BEOGRAD

Delniška glavnica: Din 60,000,000.—
Rezerva: Din 30,000,000.—

Podružnice:

Bled Cavtat Jesenice Korčula Prevalje
Celje Dubrovnik Kotor Sarajevo Split
Ercegnovi Kranj Šibenik Tržič
Jelsa Ljubljana Maribor Zagreb
Metković.

Amerikanski oddelek.

Naslov za bzojave: JADRANSKA.

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
Frank Sakser STATE BANK, Cortlandt Street 82. New-York City.
BANCO YUGOSLAVO DE CHILE, Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

Slovenska eskomptna banka
LJUBLJANA. Šelenburgova ulica šte. 1.

Delniška glavnica:
K 20,000,000.—

PODRUŽNICE:

Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Reservni zakladi:
K 6,500,000.—

Telefoni št. 146, 456

Brzojavke: ESKOMPTNA

ZALOGA ČEVLJEV

LASTNEGA
IZDELKA:

DRAGOTIN ROGLIČ
MARIBOR, KOROŠKA CESTA 19
KOMISIJSKA ZALOGA PRI BETKI LEŠNIK, GOSPOSKA ULICA 14

"KARO"
VARSTVENA ZNAMKA

LJUBLJANA
Mestni trg 5.

O. Bernatović

konfekcijska
trgovina